

Anker Jørgensens tale ved Folketingets åbning

Taler

Anker Jørgensen
Statsminister

Dato

7. oktober 1975

Sted

Christiansborg

Den ekstraordinære folketingssamling i september resulterede i et bredt økonomisk forlig mellem fem partier, som bag sig har 122 mandater. Forliget skal fremme beskæftigelsen i den kommende vinter, og det skal styrke erhvervslivet til at drage nytte af konjunkturomslaget, når det, som vi venter, viser sig i løbet af 1976.

Regeringen vil fastholde og videreføre den økonomiske politik, som de fem partier i fællesskab har lagt grunden til. Det er mit håb, at et bredt flertal her i tinget fortsat vil medvirke hertil med den samme ansvarsbevidsthed, som førte os frem til fempartiforliget.

Vi kan glæde os over, at der på en lang række områder er tradition for et meget bredt samarbejde her i folketinget.

Det gælder blandt andet vor udenrigs- og i sikkerhedspolitik.

For Danmark er EF-samarbejdet af afgørende betydning. Den usikkerhed, som måtte gøre sig gældende under de britiske genforhandlinger, er forsvundet med det britiske folks klare bekræftelse af, at Storbritannien hører til i Det europæiske Fællesskab. Dermed er der også for Danmark skabt et solidt

grundlag for aktivt at deltage i løsningen af de opgaver, som de ni EF-lande står over for. Det drejer sig både om det traktatlige samarbejde og om det udenrigspolitiske samarbejde regeringerne imellem.

Det udenrigspolitiske samarbejde hindrer ikke Danmark i at vise en selvstændig profil. Det giver Danmark større indflydelse, og det giver mulighed for, at Europa kan tale med større vægt i internationale spørgsmål.

Jeg vil også pege på den vigtige rolle, EF har i den nuværende økonomiske krise. Vi kan kun komme ud af krisen, hvis en række betydende lande inden for og uden for EF tilrettelægger en ekspansiv økonomisk politik. Dette er erkendt inden for EF, bl.a. på topmødet i Bruxelles i juli. Jeg anser det for væsentligt, at disse bestræbelser videreføres.

Det nordiske samarbejde på det politiske og økonomiske plan har efter regeringens opfattelse fortsat store muligheder. De nordiske landes forskellige placering – sikkerhedspolitisk og europapolitisk – gør deres samarbejde til en faktor, der bidrager til afspændingen i vor del af Europa.

Sikkerheds- og samarbejdskonferencen i Helsingfors sluttede med vedtagelsen af et dokument, som, i det omfang dets indhold føres ud i livet af alle de deltagende stater, vil være et udtryk for en politisk afspænding. Denne afspænding må følges op af forsøg på at mindske den militære spænding.

Det synspunkt vil vi også anlægge på samarbejdet inden for NATO, som stadig udgør fundamentet i vor sikkerhedspolitik. NATO er nemlig på en gang garant for sikkerheden og for fremme af afspændingen.

Den brede tilslutning til vor sikkerhedspolitik har også fundet udtryk i forsvarsforliget af 1973. Gennemførelsen er forløbet planmæssigt, og det har givet stabilitet omkring forswarets virksomhed. Regeringen vil være indstillet på allerede i denne folketingsamling at indlede forhandlinger om rammerne for forswaret efter udløbet af forliget.

Regeringen har på det skarpeste taget afstand fra det spanske diktature umenneskelige behandling af politiske modstandere. Den stramning af den politiske linje, som Francoregimet har indledt i den seneste tid, vil vanskeliggøre Spaniens samarbejde med det øvrige Vesteuropa.

Portugal frigjorde sig jo fra fascismen, men stod i fare for at ende i et kommunistisk diktatur. Den seneste udvikling i Portugal giver grund til en vis optimisme med hensyn til den fortsatte demokratiseringsproces. Denne udvikling giver Danmark en forpligtelse til at yde Portugal den bistand, der er så stærkt brug for. Det må også i denne forbindelse være på sin plads igen at understrege, at Danmark tager afstand fra diktatur uanset farven.

Vi skal ubetinget støtte de grundlæggende principper i FN og holde fast ved, at FN bør omfatte alle stater.

FN er inde i en Udvikling, som til tider, rejser meget vanskelige problemer. Det er bl.a. i FN, modsætningerne, mellem udviklingslandene og de industrialiserede lande brydes. Regeringen vil støtte bestræbelserne for at udligne modsætningerne gennem større økonomisk, politisk og social retfærdighed. Jeg mener også, at det er opmuntrende, at såvel FN's 7. ekstraordinære samling som åbningen af 30. ordinære generalforsamling har fundet sted i en saglig og en konstruktiv atmosfære. Det giver grund til at tro på, at der kan nås resultater

gennem disse forhandlinger.

Udviklingslandenes politiske frigørelse er ikke blevet ledsaget af en økonomisk fremgang, som svarer til deres rimelige forventninger.

Regeringen finder det overordentlig betydningsfuldt, at der på FNs generalforsamling er opnået bred enighed mellem industri- og udviklingslandene om retningslinjer for deres fremtidige økonomiske og bistandspolitiske samarbejde. Vi vil virke for, at denne enighed omsættes i omfattende og samtidig realistiske internationale programmer, der kan føre til en virkelig forbedring af levevilkårene i den tredje verden.

Vi vil derfor også medvirke til foranstaltninger, der åbner mulighed for en varig forøgelse af udviklingslandenes eksportindtægter. Vi vil selv fortsat stille mod at opfylde målsætningen om en u-landsbistand på 0,7 pct. af nationalproduktet ved udgangen af 1970'erne. Vi vil styrke det direkte samarbejde med de fattigste af u-landene for at bidrage til en social udvikling, som kan modvirke undertrykkelse af forskellig art.

Den største udfordring, EF-landene er stillet over for, ligger på lidt længere sigt i at medvirke til at løse udviklingslandenes problemer.

EF må også blive et vigtigt instrument for behandling af energiproblemerne. De er jo kommet i søgelyset igen efter den sidste forhøjelse af oliepriserne.

Men et så vidtspændende problem må behandles på mange planer. Den dialog

mellem industrilandene og udviklingslandene, herunder også producentlandene, som begyndte i Paris i april måned, genoptages i næste uge. Vi håber, at der herigennem banes vej for praktiske og jordnære drøftelser vedrørende de meget store problemer.

Samtidig må energisamarbejdet udbygges mellem forbrugerlandene.

Det er allerede et fremskridt, at vi inden for det internationale energiagentur, der jo består af en lang række industrilande, har fået opbygget automatisk virkende foranstaltninger, som sættes i værk under en eventuel ny forsyningskrise. Men der er behov for, at energiagenturet skaber et effektivt program også for en langsigtet energipolitik.

Vi må naturligvis selv her i landet tilstræbe de størst mulige besparelser i energiforbruget, således at den årlige vækst kan holdes inden for 2 pct.

Regeringen vil søge dette gennemført bl.a. gennem sparekampagner, bedre bygningsisolering og rationel udnyttelse af forskellige energiformer både inden for opvarmningssektoren og til erhvervsformål.

Regeringen vil sikre, at miljøsynspunkter kommer til at indgå i de energipolitiske overvejelser.

Det er samtidig af afgørende betydning for en langsigtet energipolitik, at vi får taget stilling til, om elektricitet skal fremstilles på basis af olie og kul, eller om vi skal begynde at indrette os på anvendelse af andre energiformer.

Regeringen vil derfor søge at få lov om elforsyning, lov om elektriske stærkstrømsanlæg og lov om atomanlæg m.v. gennemført. Atomanlægsloven vil først blive sat i kraft ved gennemførelsen af en særlig lov, og det principielle spørgsmål om anvendelsen af kernekraft som energikilde vil tinget derfor efter en grundig debat få lejlighed til at tage stilling til senere i folketingsåret.

Samtidig overvejer regeringen mulighederne for, at Dansk Olie og Naturgas A/S kan deltage i efterforskning og indvinding af olie og naturgas, og vi vil fremskynde forberedelserne til forsyning med naturgas. Det vil også være naturlige elementer i en samlet energipolitik, at uranundersøgelserne i Grønland udvides. Der må søges gennemført udviklingskontrakter med dansk industri, for at energihjælpesources som vindkraft og solfangersystemer m.v. kan realiseres. Med andre ord, regeringen lægger stor vægt på, at der nu tilrettelægges en konstruktiv energipolitik. Det vil i øvrigt også styrke bestræbelserne for at løse nogle af de grundlæggende økonomiske problemer, som vi står over for.

For regeringen og folketingets partier har det helt dominerende spørgsmål i det sidste år været, at de vestlige industrilande og dermed også Danmark er blevet ramt af det alvorligste konjunkturtilbageslag i hele efterkrigstiden. Det er først i løbet af 1975 for alvor blevet klart, hvor dybtgående dette konjunkturtilbageslag i virkeligheden er. Det har derfor også vist sig, at de modforholdsregler, som en række lande iværksatte tidligere på året, var utilstrækkelige til at vende udviklingen.

I Danmark satte tilbagegangen i produktion og beskæftigelse tidligere ind og blev mere udtalt end i flere andre industrilande – det var på grund af det stærke fald i boligbyggeriet i 1974. Den lempelse af den økonomiske politik, der gennemførtes tidligt på året, bidrog ganske vist til en vis stabilisering, men arbejdsløsheden har alligevel i den forløbne del af 1975 ligget på et meget højt

niveau, ja, man skal 20-25 år tilbage for at finde et tilsvarende niveau for arbejdsløsheden. Denne høje ledighed har rejst særlig alvorlige problemer for de unge arbejdsløse.

Som følge af den mere aktive konjunkturpolitik, som nu er indledt i en række betydende industrilande, synes der nu håb om en international opgang i løbet af 1976. Men efter regeringens opfattelse var det ikke forsvarligt at lade stå til og bare vente på, at opgangen gav øgede afsætningsmuligheder. Dertil var de samfundsøkonomiske og sociale ulykker, som en så høj ledighed fremkaldte, alt for store. Det var nødvendigt at bryde depressionen og den pessimistiske stemning. Den kommende vinters arbejdsløshed truede med at blive meget stor. Det var nødvendigt at skære toppen af den. Derfor måtte vi handle hurtigt. Der er grund til at påskønne, at folketinget erkendte dette.

De valutariske problemer, som Danmark har stået over for i en årrække, indebar – det må vi erkende – at en sådan drejning af den økonomiske politik ikke var problemfri. Men det billede, der tegner sig udadtil af den danske økonomiske politik, er blevet ændret positivt og stærkt i 1975. Underskuddet på den løbende betalingsbalance har i årets første syv måneder beløbet sig til godt 2 mia kr., mens det til sammenligning i samme periode i fjor var ti gange så stort. Det har samtidig gjort et stærkt indtryk i udlandet, at det i foråret lykkedes her i landet at nå frem til en indkomstpolitisk løsning. Det gav, som vi ved, grundlag for en mærkbar dæmpning af stigningen i indtægter, omkostninger og priser i en 2-årig periode. Resultatet aftegner sig allerede deri, at stigningen i pristallet i årets første otte måneder har svaret til en årlig prisopgang på 6-6 pct., mens til sammenligning prisstigningen sidste år var mere end dobbelt så stor.

Det er denne udvikling, der danner baggrund for, at der kunne iværksættes en beskæftigelsesfremmende politik, selv om det også vil føre til en stærkere vækst i importen. Samtidig måtte vi have for øje, at den økonomiske politik måtte tilrettelægges sådan, at den kunne gøre det lettere at opnå og fastholde en høj beskæftigelse, når den internationale konjunktur på ny var rettet op. Til den tid

vil de valutariske problemer atter melde sig, hvis ikke de danske eksporterhverv bliver i stand til at udnytte de nye muligheder.

Det er denne problemstilling, der motiverer, hvorfor de konjunkturpolitiske forholdsregler, der nu skal føres ud i livet, er tilrettelagt i tre faser.

I den første fase stimuleres forbrug og omsætning. Det kan nok være svært for mange mennesker at godkende dette, men tidligere har økonomien kørt for hurtigt. Derfor måtte der bremses. Men nu er der i bremset så hårdt, at vi må prøve på at få farten sat så meget op, som omstændighederne tillader. Det er dét, der er ideen med den midlertidige momsnedsettelse, frigivelsen af den bundne opsparing, de øgede statsbevillinger til boligvedligeholdelse, de beskæftigelsesfremmende arbejder samt med den større investeringsaktivitet i den offentlige sektor. Virkningen af disse foranstaltninger vil komme hurtigt og vil gøre sig gældende med fuld styrke i vinterhalvåret. Aftalen med kommunerne indebærer en betydelig likviditetslettelse [SIC] for kommunerne og vil bl.a. medføre, at det kommunale beskatningsniveau stort set kan fastholdes på 1975-niveauet. Sammenholdt med lempelserne af statsskatten skulle dette muliggøre, at forbrugsefterspørgslen igennem hele 1976 skulle kunne virke stimulerende på produktion og beskæftigelse.

I den anden fase, som stort set dækker finansåret 1976-77, vil derudover virkningerne af de omfattende midlertidige tilskud og lettelser til erhvervsinvesteringer gøre sig gældende. Sammen med de før sommerferien gennemførte foranstaltninger for erhvervslivet er der grund til at tro, at dette vil bidrage til en mærkbar bedring af investeringsklimaet. I samme retning vil det lavere renteniveau og forhøjelsen af udlånsloftet virke. Den lempeligere kreditpolitik i og de bedre realkreditvilkår vil også stimulere boligbyggeriet.

Trods denne indsats er det imidlertid realistisk at regne med, at vi endnu et

stykke tid vil have en betydelig – om end faldende – ledighed, fordi den økonomiske aktivitet i andre lande endnu et stykke tid ind i 1976 vil ligge på et lavt niveau.

Efterhånden vil virkningerne af en bedre eksportkonjunktur gøre sig gældende. Udsigten til, at disse muligheder kan udnyttes, er blevet væsentligt forbedret gennem forårets indkomspolitik og yderligere styrket gennem fempartiforligets aftale om fastholdelse af konkurrenceevnen.

Den tredje fase bygger på, at udlandskonjunktoren til den tid har vundet så meget i styrke, at konjunkturopgaven også her i landet kan fortsætte ved egen kraft. Erhvervenes stilling er gennem 1976 blevet udbygget med lettelser for nye investeringer og af en rolig pris- og omkostningsudvikling. Det giver forhåbninger om, at der kan opnås en mere tilfredsstillende beskæftigelsesgrad. I denne situation må vi undgå, at en brat opbremsning bliver nødvendig.

Det forudsætter, at der sikres en jævn udvikling i efterspørgslen, så vi ikke belaster betalingsbalancen.

Inden vi er nået så langt, er der sket en gradvis nedtrapning af de konjunkturstimulerende indgreb. Derudover må der fremdrages tre vigtige områder, hvor vi i hvert fald må forberede os på at sætte ind for at sikre en rolig udvikling.

For det første: i indeværende finansår og sandsynligvis også i det næste får vi et underskud på statsbudgettet, der overstiger 10 mia kr. Når konjunkturerne bedres, vil underskuddet atter falde, men i hvert fald i tiden indtil da vil der ske en betydelig vækst i statsgælden. I en situation med stor ledighed er det både

forsvarligt og rigtigt at arbejde med et betydeligt underskud på statsbudgettet, og vi ser da også, at alle andre industrilande følger samme linje. Men det er naturligvis ikke ligegyldigt hvorledes dette statsunderskud finansieres.

Derfor indgår det også i aftalen mellem forligets partier, at underskuddet på statsbudgettet skal finansieres på en sådan måde, at det hverken nu eller senere hæmmer Nationalbankens muligheder for en hurtig og smidig tilpasning af kreditpolitikken. Regeringen og Nationalbanken vil søge denne finansiering tilrettelagt, så der som hidtil sigtes mod en rimelig balance mellem kreditpolitikens virkninger på den økonomiske aktivitet og på kapitalbevægelserne til og fra udlandet.

For det andet skal vi være opmærksomme på, at byggeindustrien har været hårdere ramt end de fleste andre erhverv under konjunkturtilbageslaget. Et centralt punkt er derfor, at boligforligets målsætning om opførelse af 40.000 lejligheder årligt bør nås. Efter de senere års stærke udsving i byggeriet er det åbenbart, at kræfterne må samles om at sikre styring og en mere rolig rytme i byggeriet.

For det tredje: vi må også bestræbe os på at sikre en rolig udvikling i den offentlige sektor. Et vigtigt punkt i forliget er derfor også aftalen om iværksættelse af besparelser i de kommende tre finansår. Regeringen er gået i gang med en planlægning af, hvorledes besparelserne bedst kan realiseres, således at man som aftalt kan nå op på samlede besparelser på mindst 2,5 mia kr. i 1978-79.

Vi får med denne aftale tid og mulighed for at arbejde med besparelsesforslag på længere sigt. Derfor skulle man i højere grad end hidtil kunne nå frem til en jævn og for alle parter mere rimelig fordeling af de nødvendige besparelser.

Regeringen vil i videst muligt omfang søge besparelserne for 1976-77 indarbejdet i finanslovsforslaget. Ved udformningen af forslagene vil vi lægge afgørende vægt på beskæftigelsesmæssige hensyn.

Kommunerne må indtage en fremtrædende plads i debatten om størrelsen og prioriteringen af de offentlige udgifter. Siden kommunalreformen er der sket en vidtgående decentralisering af offentlige opgaver. Det gælder bl.a. inden for vejvæsen, undervisning, sundhedsvæsen og forsorg, senest i kraft af den sociale bistandslov, der træder i kraft den 1. april 1976. Fra samme dato overgår ligeledes statshospitalerne til kommunerne. Der er ved denne omlægning sket en meget betydningsfuld styrkelse af det lokale demokrati.

En sådan udvikling forpligter. Regeringen er derfor tilfreds med, at kommunerne har forståelse for det større ansvar, som de nu har fået overdraget. Under disse nye vilkår er det overmåde vigtigt, at der består et åbent og effektivt samarbejde mellem staten og kommunerne om den offentlige sektors placering i samfundsøkonomien.

Forligets bestemmelser om besparelser har også det sigte at skabe grundlag for lettelser af indkomstbeskatningen i 1977 og 1978. Omfanget af disse lettelser og den måde, de skal gennemføres på, vil dog bero på, hvorledes den samlede økonomiske situation udvikler sig.

Under det videre arbejde med beskatningsreglerne lægger regeringen afgørende vægt på, at skattebyrden fordeles efter evne. Derfor bør de fradrag, som ikke er knyttet til indkomstens erhvervelse, have samme værdi uanset indkomsten. Der vil derfor blive fremsat forslag om fradrag i skat i stedet for fradrag i indkomsten. Regeringen vil endvidere genfremsætte forslaget om skattefrihed

for sociale pensioner og for trangbestemte sociale ydelser.

Regeringen har herudover med henblik på en tiltrængt forenkling af skattelovgivningen arbejdet med problemet om sanering af fradragene. Da dette vil kunne bane vejen frem mod en endelig kildebeskatning af almindelige lønindtægter, har regeringen besluttet at nedsætte et udvalg, der vil få til opgave at fremlægge forslag til en samlet løsning af disse problemer. Udvalget skal desuden udarbejde tidssvarende regler for beskatning af indtægter af selvstændig erhvervsvirksomhed [SIC] og af renteindtægter. Udvalgsarbejdet skal tilrettelægges, så de skattelettelser, der kan skabes basis for i 1977, kan indpasses i en langsigtet målsætning.

Der er i forliget og også ved andre lovgivningsinitiativer lagt afgørende vægt på at ruste industrien til at drage nytte af den forventede konjunkturopgang.

Lad mig pege på den øgede bistand til egnsudvikling, de særlige investeringsfradrag, den udvidede adgang til henlæggelser til investeringsfonds, lempelsen af dobbeltbeskatningen, lempelsen i beskatningen ved lodret fusion og støtten til miljøinvesteringer.

For yderligere at stimulere eksporten er der stillet flere midler til rådighed for det nye eksportfremmeråd.

Regeringen vil undersøge mulighederne for at tilvejebringe etableringsstøtteordninger i byerhvervene. og bedre finansieringsmuligheder for mindre erhvervsvirksomheder.

Med henblik på at vurdere de mere langsigtede perspektiver i dansk industripolitik vil regeringen endvidere opfordre industrien til at deltage i et løbende samarbejde.

En styrkelse af landbrugets konkurrenceevne, som kan skabe grundlaget for en større produktion og eksport, vil også bidrage til at lette vore økonomiske problemer. I septembersamlingen er der gennemført foranstaltninger, som kan stimulere investeringerne i landbruget.

Landbrugsministeren agter at nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg, som skal undersøge årsagerne til, at visse grene af landbrugets produktion falder i disse år. Derved håber vi at få et bedre grundlag for at tilrettelægge en langsigtet landbrugspolitik.

I EF foregår en dybtgående drøftelse af den fælles landbrugspolitik, som er af afgørende betydning for dansk landbrug. Regeringen vil medvirke til at fastholde den fælles landbrugspolitik, men vil naturligvis også virke for de nødvendige tilpasninger.

Dansk fiskeri møder vanskeligheder, fordi priserne på fangsten ikke har kunnet holde trit med de stærkt stigende priser på brændstof. Der er ydet en midlertidig støtte til brændstofudgifterne, og i EF har man gennemført, at der ydes eksportstøtte for nogle af de vigtigste produkter samt lagerstøtte.

I septembersamlingen er der indført en statsgarantiordning for lån både til fiskerne og til fiskeindustrien.

Det må overvejes, om fiskerflåden har den rigtige størrelse i forhold til de forventede fremtidige fiskemuligheder. I den forbindelse må der også tages hensyn til forventede reguleringer af fangsterne.

Vi lægger stor vægt på det arbejde med udformningen af en hjemmestyreordning, som efter aftale med Grønlands Landsråd skal i gang i dette efterår i en særlig kommission, sammensat af grønlandske og danske politikere. Inden for de rammer, der er økonomiske muligheder for, vil Danmark fortsat fremme den økonomiske og sociale udvikling i Grønland.

Det færøske landsstyre har udtrykt ønske om i videre omfang end hidtil at benytte hjemmestyreordningens muligheder for selv at træffe bestemmelse i færøske anliggender og selv at administrere en række områder. Regeringen er helt indforstået og vil som hidtil samarbejde med landsstyret om at afklare de spørgsmål, som opstår i forbindelse med overtagelserne.

Der er nok mange, der mener, at folketinget og regeringen snakker for meget om økonomisk politik, men den økonomiske politik er basis – det er den, der har til formål at skabe en rigere tilværelse, skabe mere livskvalitet for hele den danske befolkning.

Det kræver naturligvis en indsats på en lang række områder. Det er bl.a. et spørgsmål om miljø i videste forstand, om social-, kultur- og uddannelsespolitik, om løsning af lavindkomstproblemer og problemer om medejendomsret og medbestemmelsesret, og i alle disse problemer er der også økonomi.

Vi skal i løbet af efteråret have en debat på grundlag af den landsplanredegørelse, miljøministeren gav i forrige samling. Vi bør her afklare, hvordan vi kan skabe mere lige levevilkår i de forskellige dele af landet og finde retningslinjer for en miljømæssigt forsvarlig udnyttelse af vore arealer og vore råstoffer. Vi mener også, at genbrug kan bidrage til at mindske valuta forbruget, til at begrænse det samlede forbrug af vore ressourcer og til at forøge beskæftigelsen.

Trafikministeren vil gennem en redegørelse tage initiativet til en drøftelse af trafikpolitikken i et bredere samfundsmæssigt perspektiv, som bl.a. også tager sigte i på trafikantlæggernes indvirkning på omgivelserne.

På arbejdsmiljøets område vil regeringen tilstræbe en væsentlig udbygning af arbejderbeskyttelsen med yderligere forebyggelse af sundhedsfare, menneskeliggørelse af arbejdsforholdene og større indflydelse for medarbejderne i miljøspørgsmål.

Det udvalgsarbejde, der nu skal i gang vedrørende arbejdsløshedsforsikringen, må gøres færdig så hurtigt som muligt, så der kan gennemføres en yderligere udbygning af denne lovgivning. Hvis der viser sig behov for det, vil regeringen også søge at få udvidet de aktiviteter af beskæftigelsesmæssig og uddannelsesmæssig art, som er iværksat for ungdommen.

Regeringen afventer med interesse pensionsreformarbejdsgruppens betænkning om større fleksibilitet med hensyn til pensionsalder og udvidet adgang til førtidspension. Det er vigtigt.

Når det gælder vore børn, er der behov for en samlet vurdering af samfundets

forpligtelser. Derfor agter regeringen i nær fremtid at nedsætte en børnekommission i overensstemmelse med et ofte fremsat ønske.

Regeringen har besluttet at nedsætte en lavindkomstkommission, som skal belyse de økonomiske og sociale vilkår for den del af de erhvervsaktive, der har de laveste indkomster, og som kan komme med forslag til, hvordan eventuelle skævheder kan rettes op.

Regeringen er fortsat af den opfattelse, at der er en stærk sammenhæng mellem indkomst- og formueudvikling, medejendomsret og sikring af den fornødne kapitaldannelse. Vi mener, at det er af fundamental betydning. Regeringen vil derfor søge disse problemer yderligere belyst i en særlig arbejdsgruppe.

Regeringen står ved, at det offentlige har et ansvar over for kulturudviklingen. Vi vil fortsat gennem nye initiativer, først og fremmest inden for kulturformidlingen, føre en aktiv kulturpolitik, der også giver plads for fornyelse.

Efter vedtagelsen af den nye folkeskolelov i sidste samling er det nu uddannelserne for de 16-19-årige, som skal på dagsordenen. Undervisningsministeren vil i denne samling fremlægge forslag til en principbeslutning om 10.-12. uddannelsesår. En bærende idé heri vil være, at de forskellige ungdomsuddannelser, som i dag er mere eller mindre skarpt adskilt, skal betragtes under ét, og at disse uddannelser bør stå åbne for alle, som har gennemgået folkeskolen.

Indretningen af ungdomsuddannelserne har afgørende betydning for tilgangen til de videregående uddannelser. På lang sigt må tilpasningen mellem antallet af

færdiguddannede og samfundets behov sikres ved en større smidighed i uddannelserne for de 16-19-årige. På kort sigt kan imidlertid andre foranstaltninger, andre former for regulering af tilgangen til de videregående uddannelser blive nødvendige, og regeringen vil fremsætte forslag herom.

Lovgivning inden for uddannelsesområdet har konsekvenser langt ind i fremtiden. Derfor er langsigtet planlægning i særlig grad af betydning på dette område. Undervisningsministeren har i overensstemmelse hermed bedt det centrale uddannelsesråd om at forestå udarbejdelse af en langtidsplanlægning, som kan skabe et solidere grundlag for den fremtidige styring af vores uddannelsessystem og gøre uddannelses- og forskningspolitikken mere forståelig for offentligheden.

Regering og folketing står over for at skulle gennemføre og videreføre den politik, som vi lagde grunden til i september-samlingen. Jeg har nogle gange understreget at en afgørende betingelse for en tilbagevenden til en situation med fuld beskæftigelse vil være, at der sker et internationalt konjunkturopsving af en betydelig styrke. Det er regeringens vurdering, at vi igennem det brede forlig i folketinget har gjort, hvad der for tiden og herhjemme er politisk og økonomisk mulighed for at gøre. Vi får udnyttet de muligheder, vi har for på kort sigt at stimulere produktion og beskæftigelse, og vi har nu også lagt rammerne for at fastholde en opgang i takt med en bedring af den internationale konjunktur.

Men vi må på den anden side afgjort regne med, at denne linje, vi er slået ind på, ikke er problemfri. Vi ved, at den gunstige udvikling, der har præget den danske betalingsbalance i 1975, i et vist omfang skyldes særlige forhold. Den forbedring af beskæftigelsessituationen, som vi alle ønsker så stærkt, kan derfor kun tilvejebringes på en holdbar måde, hvis alle grupper – folketinget, kommunerne, erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter – er sig deres ansvar bevidst.

Det er regeringens håb, at folketingets partier vil kunne samles om denne opgave. Det er vort håb, at fempartiforliget må danne indledningen til en længere periode med politisk stabilitet, en politisk stabilitet, som bygger på et samarbejde mellem et bredt flertal i folketinget. Det er nødvendigt, for vort land er stillet over for løsning af meget store problemer.

Jeg foreslår, at vi traditionen tro begynder arbejdet i det nye folketingsår med et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1975>